

SCHOOL- ONDERSTEUNINGS- PROFIEL

Ds. Joh. Groenewegenschool

uitgaande van de 'Vereniging tot het verstrekken van basisonderwijs op Gereformeerde grondslag te Werkendam'

**Aangesloten bij het reformatorisch samenwerkingsverband
Passend Onderwijs regio Randstad**

naam school:	Ds. Joh. Groenewegenschool
adres:	Sportlaan 4
postcode/plaats:	4251 GD Werkendam
telefoonnummer:	0183-501984
brincode:	030J
directeur:	A. Geuze
mt zorg	J. Gorter

naam bestuur:	Vereniging tot het verstrekken van basisonderwijs op Gereformeerde grondslag te Werkendam
adres:	Postbus 124
postcode/plaats:	4250 DC Werkendam
telefoonnummer:	0183-501984
bestuursnummer:	39275
secretaris:	P. Grauss

1. Inhoudsopgave

2.	Inleiding	4
2.1.	Opbouw	4
2.2.	Proces	4
2.2.1.	vaststellingsproces	4
2.2.2.	vervolgproces	4
3.	Onderwijsconcept	6
4.	Kengetallen	10
5.	Basisondersteuning	11
5.1.	Basiskwaliteit	11
5.1.1.	onderwijsleerproces	11
5.1.2.	schoolklimaat	13
5.1.3.	leerstofaanbod	14
5.1.4.	zorg en begeleiding	15
5.1.5.	kwaliteitszorg	17
5.1.6.	communicatie met ouders	18
5.1.7.	contacten met externen	19
5.1.8.	schoolontwikkeling	19
5.2.	Preventieve en licht curatieve ondersteuning	21
5.3.	Ondersteuningsstructuur	23
5.3.1.	ondersteuningsstructuur schematisch	23
	visueel	24
5.3.2.	beschrijving van functies en taken binnen ondersteuningsstructuur	24
5.3.3.	samenwerkingsrelaties met externe instanties	24
6.	Extra ondersteuning	25
6.1.	Uitgangspunten	25
6.2.	Mogelijkheden	25
6.2.1.	Expertise	25
6.2.2.	Aandacht en tijd	25
6.2.3.	Protocollen, methodieken en aanpakken	25
6.2.4.	fysieke omgeving	26
6.2.5.	samenwerkingsrelaties	26
6.3.	Voorwaarden:	26
6.3.1.	Expertise	26
6.3.2.	Aandacht en tijd	26
6.3.3.	Protocollen, methodieken en aanpakken	26
6.3.4.	Fysieke omgeving	26
6.3.5.	samenwerkingsrelaties	26
6.4.	Beperkingen	27
6.4.1.	expertise	27
6.4.2.	aandacht en tijd	27
6.4.3.	protocollen, methodieken en aanpakken	27
6.4.4.	fysieke omgeving	27
6.4.5.	samenwerkingsrelaties	27
7.	Conclusie en ambities	28
7.1.	Conclusies	28
7.1.1.	basisondersteuning	28
7.1.2.	extra ondersteuning	28
7.2.	Ambities	28
7.2.1.	basisondersteuning	28
7.2.2.	extra ondersteuning	28
7.3.	Randvoorwaarden	29
7.3.1.	basisondersteuning-basiskwaliteit	29
7.3.2.	extra ondersteuning	29
7.3.3.	Uitwisseling expertise cluster 2	29
	Bijlage Kengetallen	30
	Leerlingpopulatie:	30
	Algemeen	30
	Leerlingstromen	30
	Ondersteuningszwaarte	31
	Deskundigheid	32
	Fysieke voorzieningen	32
	Organisatorische voorzieningen	32
	Personeel	32
	Inzet personeel	33

2. Inleiding

Dit document betreft het ondersteuningsprofiel van onze school. In deze inleiding wordt een toelichting gegeven op de opbouw en het proces dat gevolgd is om dit document voor de eerste keer vast te stellen.

2.1. Opbouw

In de opbouw van het ondersteuningsprofiel beschrijft hoofdstuk 3 het onderwijsconcept van de school in relatie tot de ondersteuning voor leerlingen.

Vervolgens worden in hoofdstuk 4 de kengetallen van onze school weergegeven. Deze kengetallen zijn belangrijke input voor de beleidsvoering van de school. Inzicht in de kwaliteit van de basisondersteuning die de school biedt, helpt om deze kengetallen te interpreteren en beslissingen te nemen over de beleidsontwikkeling van de school.

De kwaliteit van onze basisondersteuning wordt beschreven in hoofdstuk 5. Hier wordt allereerst in kaart gebracht in hoeverre de school in het kader van de zorg, op de verschillende niveaus, planmatig werkt. Dit gebeurt aan de hand van de kwaliteitsaspecten uit het toezichtkader van de onderwijsinspectie. Dit deel van de basisondersteuning wordt basiskwaliteit genoemd. Het tweede deel van dit hoofdstuk geeft aan op welke manier de school deze verdiept naar preventieve en licht-curatieve ondersteuning. Het hoofdstuk sluit af met de weergave van de ondersteuningsstructuur van de school.

Hoofdstuk 6 geeft aan welke structurele mogelijkheden de school heeft om extra ondersteuning te bieden aan leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Die worden beschreven in de vorm van ondersteunings-arrangementen.

De school heeft de gegevens uit de hoofdstukken 3 t/m 6 geanalyseerd, gewogen en doorgrond en vervolgens gerelateerd aan andere beleidsvoornemens binnen de school. Dit heeft geresulteerd in het trekken van conclusies, het formuleren van ambities en het aangeven van randvoorwaarden om die ambities te realiseren. Dit laatste heeft zijn weerslag gekregen in hoofdstuk 7. Deze ambities krijgen een plaats in het beleid van de school, zowel in het schoolplan als in het jaarplan.

2.2. Proces

2.2.1. vaststellingsproces

De vaststelling van het schoolondersteuningsprofiel is tot stand gekomen na verschillende studiedagen van het samenwerkingsverband. Vervolgens is binnen directie, mt en team nagedacht over de vertaling naar de eigen school.

Uiteindelijk heeft de Adviesraad positief geadviseerd m.b.t. het concept, waarna het bevoegd gezag dit schoolondersteuningsprofiel heeft vastgesteld in de bestuursvergadering van 5 november 2013.

2.2.2. vervolgproces

schoolniveau

De ambities vanuit het ondersteuningsprofiel krijgen een plaats in de beleidsontwikkeling van de school. Zowel schoolplan als jaarplan maken duidelijk op welke wijze aan deze ambities gewerkt wordt en welke resultaten de school bereikt. De directie rapporteert zowel naar interne als externe belanghebbenden. Het samenwerkingsverband is in het kader van het ondersteuningsprofiel een prominente belanghebbende.

Jaarlijks worden de kengetallen geactualiseerd en in- en extern gerapporteerd. Dit geldt ook voor substantiële wijzigingen in beschikbare expertise.

samenwerkingsverbandniveau

In het kwaliteitsbeleid van het samenwerkingsverband speelt het ondersteuningsprofiel ook een rol. Conform afspraken in het kwaliteitsbeleid wordt iedere school geaudit. De wijze waarop dit inhoudelijk en procesmatig wordt uitgezet, zal uitgewerkt worden in het

kwaliteitsbeleid van het samenwerkingsverband. De resultaten van de audit worden verwerkt in de beleidsontwikkeling van de school; de resultaten van de gezamenlijke audits van alle scholen wordt gebruikt voor de beleidsontwikkeling van het samenwerkingsverband.

3. Onderwijsconcept

De visie op schoolontwikkeling valt uiteraard binnen de kaders van de identiteit van de school. Als zodanig wordt schoolontwikkeling steeds getoetst aan de vaste, niet veranderbare uitgangspunten van de school.

Visie op schoolontwikkeling ontwikkelt zich. Door meer kennis te krijgen en/of door bepaalde ervaringen op te doen, door andere maatschappelijke ontwikkelingen of door nieuwe impulsen in het onderwijs, ontstaat er een andere kijk op de dingen. Dat is vaak niet in de vorm van een revolutie maar van een evolutie. Daarom is onze visie op onderwijs niet statisch maar dynamisch.

We willen bij schoolontwikkeling er zorg voor dragen dat voldaan wordt aan de voorwaarden voor ontwikkeling van groepsleerkrachten en leerlingen. Dat laat zich samenvatten in de trits: *relatie*, *competentie* en *autonomie*.

We hechten sterk aan een goede **relatie**:

- We willen vooral een veilige en gezellige school zijn, waarbij kinderen genieten kunnen van de contacten met de leerkrachten en andersom. Er moet sfeer en warmte zijn;
- We willen een goede en veilige sfeer; fijne onderlinge relaties zijn een noodzakelijke bodem voor ontwikkeling;
- We willen dat groepsleerkrachten en leerlingen zichzelf kunnen zijn, geaccepteerd worden, fouten mogen maken;
- We willen dat bij schoolontwikkeling niet alleen het welzijn van leerlingen centraal staat, ook het welzijn van leerkrachten is van belang.

We hechten sterk aan het werken vanuit de beleving van **competentie**:

- We willen dat er een grens is aan het behouden van zwakke leerlingen en leerlingen met gedragsproblemen binnen de reguliere groep. We zijn geen speciale school voor basisonderwijs;
- We willen als leerkrachten het overzicht blijven behouden;
- We willen waken voor een te groot niveauverschil tussen leerlingen in één groep, omdat dit problemen kan geven;
- Voor veranderen is tijd nodig. Die moeten leerkrachten dan wel hebben. We willen dus niet te grote stappen nemen in de ontwikkeling;
- We willen niet doorslaan qua onderwijsconcept.

We hechten aan een zekere mate van **autonomie**:

- We willen niet dat veranderingen leiden tot een woud van regels;
- We willen dat groepsleerkrachten en leerlingen de ruimte krijgen, waarbij ieder zich uiteraard wel aan de gemeenschappelijke afspraken heeft te houden.

Andere uitgangspunten:

- We willen niet dat veranderingen de leerlingen op de verkeerde manier mondig maken;
- Aan kinderen moeten redelijke eisen worden gesteld, mede bepaald door de leeftijd en de ontwikkelingspotentie van het kind. De optimale ontwikkeling van kinderen is het resultaat van maximale prestaties voor dit kind en een hoog welbevinden;
- Als personeel willen we vooral een professionele meester of juf zijn in de omgang met kinderen; de leerkracht is integraal verantwoordelijk voor de totale onderwijszorg van elke leerling in de groep;
- We willen dat leerkrachten voldoende en adequate materialen hebben om onderwijs goed uit te kunnen voeren; methodes zijn daarbij belangrijk;
- We moeten het welbevinden van de leerlingen, ook in de thuissituatie, ondersteunen en hebben een wettelijke signaleringstaak daar waar die ontwikkeling niet optimaal (b)lijkt;
- We kunnen de steun van ouders/opvoeders niet missen.

Het onderwijs dient geïnspireerd te zijn vanuit een christelijke grondhouding. Uitermate belangrijk daarbij is de liefde voor het kind die de leerkracht moet drijven. We moeten op zoek naar het hart van het kind. Die zoektocht staat in het perspectief van de toekomst. Het reformatorisch onderwijs heeft de kinderen een toekomstperspectief te bieden, omdat zij zich moet richten naar de Bijbel. 'Op weg naar Jeruzalem, door wedergeboorte en bekering'.

Het motto voor de manier waarop we met de ontwikkeling van onze kinderen omgaan is: Ieder naar zijn eigen aard en op zijn eigen tijd. Daarbij moeten we wel bedenken, dat het systeem van de school zijn grenzen kent, die we weliswaar zoveel mogelijk willen slechten, maar die toch reëel aanwezig zijn.

De beroepsrol van de leerkracht zien we als een pedagogisch kwintet. De opvoeder als **schatbewaarder**, als **tuinier**, als **herder**, als **gids** en als **priester**. Deze rollen, die als vingers aan één hand zijn, inspireren ons. Deze gedachten dienen voor ons als overkoepelende pedagogische visie en is basis voor de vormgeving van ons onderwijs.

De leerkracht en ieder die op enigerlei wijze in de school pedagogisch bezig wil zijn, heeft elkaar omsluitende verantwoordelijkheden. We kunnen ook spreken van schillen met daarbinnen de kern. Om die kern gaat het. Als opvoeder willen we op zoek naar het hart. Dat kan niet anders dan door de lagen die het hart omringen.

Binnen ons onderwijs onderscheiden we vier manieren van kijken naar kinderen: meten, observeren, ontmoeten en doorgronden. In het onderwijs ligt soms teveel de nadruk op het meten en observeren. We zullen daarom extra aandacht besteden aan het ontmoeten en doorgronden binnen de relatie leerkracht-leerlingen.

Datgene dat we willen wordt mede bepaald door de wettelijke bepalingen en de maatschappelijke verantwoordelijkheid. We hebben dus niet alle ruimte om ons eigen beleid te formuleren. We doen dat binnen de grenzen van wat maatschappelijk van scholen verwacht wordt, voorzover dat niet strijdig is met Gods Woord.

Uit de uitgangspunten kunnen we de volgende richtinggevers destilleren:

- ❑ We willen de goede dingen van het jaarklassensysteem behouden. We waarderen het positief:
  - ijkpunten te hebben bij de ontwikkeling van leerlingen;
  - waar het kan kinderen groepsgewijs onderwijs aan te bieden vanuit het oogpunt van efficiëntie;
  - kinderen steun te kunnen bieden vanuit de sociale cohesie van de groep.
- ❑ Tevens is het duidelijk, dat een strikt klassikale organisatie van het onderwijs niet past bij de eis om het onderwijs aan te passen aan verschillen tussen kinderen. Ruimte om meer tijd te organiseren voor elke leerling vraagt om veranderingen in de organisatie;
- ❑ We moeten niet alleen denken aan verandering van de organisatie binnen de groep, maar ook aan verandering van de organisatie van de zorgstructuur. We besteden daarom ook aandacht aan de meerbegaafden die wekelijks in een plusgroep werken; in de groepen 3 werken we wekelijks eenmaal met een zorg-op-maatgroep; we werken meer en meer handelings- en opbrengstgericht;
- ❑ De leerkracht is in alle gevallen integraal verantwoordelijk voor alle onderwijs en zorg aan alle leerlingen van de eigen groep;
- ❑ Verwijzen van kinderen blijft noodzakelijk. Het verwijzen van leerlingen naar een school voor speciaal onderwijs of speciaal basisonderwijs is gecompliceerd en niet in regels te vangen. We hebben wel enkele hoofdlijnen geformuleerd waaraan we ons willen houden:
  - Ten eerste willen we de *veiligheid* van kinderen en personeel kunnen garanderen, omdat dat een basale voorwaarde is voor het leren. Deze garantie betreft zowel kinderen met specifieke problemen als voor de andere kinderen in een groep. Als wij die veiligheid niet kunnen bieden, zijn we niet de juiste school voor het betreffende kind;
  - Een tweede aspect is de mogelijkheid die onze school heeft om de *ontwikkeling*

van het kind te kunnen waarborgen. Wanneer blijkt dat kinderen in hun ontwikkeling vertragen of stagneren, hanteren we een zorgvuldig traject van zorg. Wanneer deze extra zorg niet toereikend is, doen we het kind te kort als we het binnen onze school willen houden. Een aanwijzing voor dit tekort aan mogelijkheden bij ons op school zou een beschikking voor toelating tot de sbo kunnen zijn. Externe deskundigen geven in dat geval aan dat het kind beter op zijn plaats zal zijn in het s(b)o;

- ❑ Als school hebben we de inspanningsverplichting om onze mogelijkheden te vergroten in het beantwoorden van zorgvragen. Daarvoor zullen we investeren in vakbekwaamheid van leerkrachten, in organisatie in de groepen, in vakbekwaamheid van allen die rondom de groep de zorgstructuur invullen, aan de organisatie van de zorgstructuur op schoolniveau. Dit blijft één van de investeringsgebieden waarop we het onderwijs ontwikkelen;
- ❑ Het (onderwijs)beleid van de Ds. Joh. Groenewegenschool ontwikkelt zich via voortgaand flexibiliseren en integreren in de richting van Passend Onderwijs; de schoolnabije sbo-vestiging kan daartoe extra kansen bieden
- ❑ De school hecht sterk aan kindnabij speciaal (basis)onderwijs;
- ❑ Veranderen moeten we weloverwogen doen. We veranderen niet om het veranderen, maar omdat we mogelijkheden zien voor verbetering. Anderzijds kan het verfrissend zijn om te experimenteren met veranderingen. Daardoor worden soms nieuwe ideeën opgeroepen. Experimenten vragen om evaluatie. Op grond van evaluatie besluiten we of we een ingeslagen weg al of niet verder gaan.

Vanuit onze identiteit vinden we het noodzakelijk dat kinderen vriendelijk gezag ervaren, zich verantwoordelijk voelen en zich dienovereenkomstig gedragen tegenover hun medemens, hun werk en andere taken in het leven. Het is vanuit hun eigenheid als schepsel van God nodig dat kinderen leren op de juiste wijze eigen initiatieven te nemen en uit te voeren. Ze moeten in de maatschappij, waarin ze hun plaats hopen te krijgen, kunnen samenwerken, zelfstandig handelen en in staat zijn de juiste keuzes te maken op velerlei terrein.

Daarnaast moeten kinderen basiskennis en vaardigheden aangeleerd worden om hun schoolloopbaan, gericht op hun plaats in de maatschappij, goed te kunnen vervolgen. In het werken aan genoemde doelen moet er gelet worden op de ontwikkelingsfase, de leeftijd en het niveau van het kind. Elk kind heeft eigen talenten—daaraan tegemoet komen is een blijvende opdracht

De **missie** van de school vat bovenstaande als volgt samen:

'De Groenewegenschool voor een eigen-tijdse ontwikkeling die kind en leerkracht past'.

Bij het jonge kind (kleuterfase) is het spel de leidende activiteit; de denkwereld is nog weinig geordend qua tijd en ruimte. Daarom is thematisch onderwijs, als deelaspect van ontwikkelingsgericht onderwijs, het passende concept.

Aan het eind van de kleuterfase brengen kinderen meer orde en structuur aan in de wereld om hen heen; ze staan dan erg open voor nieuwe kennis en vaardigheden; spel blijft een belangrijk element in hun leren.

Bij hun verdere ontwikkeling krijgen kinderen steeds meer oog voor onderscheidingen in de wereld om hen heen; het causale denken komt op gang; het analytisch vermogen begint zich te ontwikkelen. We vinden bij deze leeftijdsfase (8–12 jaar) methodisch onderwijs het beste passen. Uiteraard moet er daarbij uitgebreid aandacht zijn voor het leggen van de juiste verbanden en toepassingen op breder gebied; thematische momenten blijven belangrijk en leerzaam. Binnen ons methodisch onderwijs passen we zelfstandig werken en activerend leren toe en vinden we toetsing en differentiatie noodzakelijk.

De school streeft ernaar leerlingen een ononderbroken ontwikkelingslijn te bieden, zodat een leerling de school in acht jaar kan doorlopen. Daarbij dienen we na acht jaar

onderwijs in principe te voldoen aan de kerndoelen en de referentieniveaus voor het reformatorisch primair onderwijs.

Ons schooldoel heeft verstrekkende gevolgen voor het zorgbeleid. Extra ondersteuning moet geboden worden aan kinderen die daar behoefte aan hebben. Daarom willen we steeds meer rekening houden met verschillen tussen kinderen. Door middel van vroegtijdige signalering in alle groepen geven we extra ondersteuning binnen onze zorgstructuur.

4. Kengetallen

In de bij dit plan behorende bijlage Kengetallen verantwoordt de school een aantal van belang zijnde kengetallen. Dit hoofdstuk wordt jaarlijks per 1 oktober geactualiseerd.

5. Basisondersteuning

De basisondersteuning bestaat uit een aantal onderdelen waarover binnen het samenwerkingsverband inhoudelijke afspraken zijn gemaakt. De basisondersteuning bestaat uit twee onderdelen: basiskwaliteit (paragraaf 5.1) en preventieve en licht-curatieve ondersteuning (5.2). De mate waarin onze school hieraan voldoet is als bijlage opgenomen. Belangrijke onderlegger bij de basisondersteuning zijn ook de uitgangspunten van het concept 'handelingsgericht en opbrengstgericht werken'.

5.1. Basiskwaliteit

5.1.1. onderwijsleerproces

Duidelijk

De leerkrachten leggen de leerstof op een duidelijke manier uit aan de leerlingen.

De leerkrachten sluiten bij nieuwe leerstof aan op de voorkennis van de leerling. Die voorkennis wordt gebruikt als brug naar de nieuwe kennis. Ze maken bij de uitleg gebruik van voorbeeldwerkjes, stappenplannen, modellen en schema's. Tijdens de instructie doen ze nadrukkelijk (hardop denkend) voor hoe een probleem opgelost kan worden, hoe een opdracht uitgevoerd moet worden, welke deelstappen ze volgen. De nieuwe leerstof wordt daarna onder nauwgezette begeleiding van de leerkracht ingeoeffend. Leerlingen gaan pas zelfstandig aan de slag, wanneer de leerkracht geconstateerd heeft dat de leerlingen zelfstandig aan de slag kunnen. Deze manier van uitleggen wordt in alle groepen toegepast.

De leerkrachten gaan steeds na of de leerlingen de uitleg en de opdrachten begrijpen.

De leerkrachten laten de leerlingen tijdens de instructie vertellen hoe ze het gedaan hebben (oplossingsstrategie). Of de leerstof begrepen is controleren ze door de stof te laten samenvatten. Na de start van de verwerking vindt een controlerondje plaats. De leerkrachten gaan dan na of de leerlingen de taak op de juiste wijze uitvoeren. Na afloop van de les bespreken ze het werk kort na. Ze corrigeren en beoordelen dan (steekproefsgewijs) het gemaakte werk.

Taakgericht

De leerkrachten zorgen voor een duidelijke structuur in de onderwijsactiviteiten.

De leerkrachten vertellen de leerlingen aan het begin van de dag wat ze gaan doen (bordplan / pictogrammen). Ze vertellen aan het begin van elke les het doel van de les. De leerkrachten geven een duidelijk overzicht van de les (b.v. via het bordplan). Ze maken de leerlingen duidelijk wat er op de verschillende momenten tijdens de les van hen verwacht wordt. Ze zorgen dat er duidelijkheid is over het 'wat' en het 'hoe' van de opdrachten. Dat er duidelijkheid is over 'wat te doen indien klaar'. Dit resulteert er in dat de leerlingen zich goed kunnen richten op de lesactiviteiten.

Het onderwijsleerproces wordt gekenmerkt door orde en rust.

De lessen beginnen steeds op tijd. Er zijn weinig tot geen onnodige lesverstoringen. Onacceptabel gedrag van leerlingen wordt niet geaccepteerd. In de groepen is sprake van orde en rust. Er worden duidelijke klassenregels gehanteerd. Er heerst een taakgerichte werksfeer.

De leerkrachten geven de leerlingen feedback op hun werkhouding en taakaanpak.

De leerkrachten evalueren regelmatig met de leerlingen (groepsgewijs of individueel) hoe hun werkhouding, hun taakaanpak is. Wat gaat goed en wat kan beter. Ze nemen hier de tijd voor. Daar waar nodig gaan ze individueel met leerlingen in gesprek.

Activerend

De leerkrachten stimuleren de leerlingen om steeds actief mee te doen en mee te denken.

Tijdens de uitleg laten de leerkrachten de leerlingen zoveel mogelijk zelfstandig of in groepjes actief meedoen. Ze laten hen meewerken. (op bv. kladpapier). Ze passen activerende werkvormen toe (bv. denken-delen-uitwisselen). Ze stellen open vragen die leerlingen aanzetten tot denken. Ze geven de leerlingen opdrachten die hen stimuleren om actief mee te denken. Ze kijken gemaakt werk zoveel mogelijk direct samen met de leerlingen na.

De leerkrachten laten de leerlingen regelmatig en op een doelmatige wijze samenwerken.

De leerkrachten creëren situaties waarbij leerlingen (in groepjes) leren van en met elkaar; elkaar vragen stellen en reflecteren op groepsresultaten. Ze leren de leerlingen om op een goede wijze samen te werken. Er zijn afspraken over de wijze waarop leerlingen moeten samenwerken. De leerkrachten bespreken deze regels met de leerlingen en oefenen deze met de leerlingen, zodat ze de regels goed leren toe te passen.

Resultaatgericht

De leerkrachten hebben hoge verwachtingen van de resultaten van de leerlingen.

In de contacten met de leerlingen laten de leerkrachten merken dat ze hoge verwachtingen van ze hebben en dat ze ook niet 'accepteren' dat leerlingen beneden verwachting presteren.

In de groepen wordt gewerkt met streefdoelen voor de basisvaardigheden.

Voor zowel de methodegebonden toetsen als de niet-methodegebonden toetsen (inclusief pedagogisch LVS) zijn per groep streefdoelen geformuleerd (uitgesplitst voor meerdere niveaus). Zowel de resultaten van de groep als geheel, als de resultaten van de individuele leerlingen worden door de leerkrachten vergeleken met de streefdoelen.

De leerkrachten evalueren nauwgezet de resultaten die de leerlingen halen.

De resultaten die behaald worden bij de methodegebonden-toetsen, de niet-methodegebonden toetsen en bij de observatie-instrumenten worden door de leerkrachten nauwgezet geanalyseerd (foutenanalyse) en geïnterpreteerd. Dit gebeurt op groepsniveau en op leerling-niveau. Op basis hiervan bepalen ze het vervolgaanbod voor de (sub)groep en/of voor individuele leerlingen. Conclusies en afspraken worden vastgelegd en na verloop van tijd geëvalueerd.

De leerkrachten gaan met de leerlingen in gesprek over de door hen behaalde resultaten.

De leerkrachten spreken (klassikaal of individueel) met de leerlingen over de door hen behaalde leerresultaten (leerlingenwerk en toetsen). Presteren ze op het te verwachten niveau? Is hun werkhouding en taakaanpak voldoende? De leerkrachten hebben hierbij ook aandacht voor de positieve aspecten.

Afgestemd

De leerkrachten stemmen de leerstof af op de verschillen in onderwijsbehoeften tussen de leerlingen.

De leerkrachten maken structureel gebruik van de mogelijkheden die de methoden bieden om te differentiëren in het aanbod (bijvoorbeeld herhalingsstof, verrijkingsstof en compacting). De afstemming is gericht op zowel zwakkere als op meer begaafde leerlingen. Indien nodig gebruiken ze hiertoe toereikende, additionele leermaterialen. Over de afstemming van het aanbod zijn schoolafspraken gemaakt, die nageleefd worden in alle groepen. Er zijn criteria vastgelegd waarmee is aangegeven wanneer leerlingen aangepaste leerinhouden krijgen aangeboden.

De leerkrachten stemmen de instructie af op verschillen in onderwijsbehoeften tussen de leerlingen.

Waar nodig differentiëren de leerkrachten op planmatige wijze in de uitleg van de

leerstof. Ze richten zich expliciet tot 'zwakkere' (instructieafhankelijke) leerlingen, geven deze leerlingen vaker beurten en extra voorbeelden, bieden aparte voor-, verlengde, of neveninstructie aan. 'Goede' leerlingen worden tijdens de instructie eveneens aangesproken, bijvoorbeeld door het stellen van moeilijker vragen. Ze zetten leerlingen voor wie de instructie niet is bedoeld, eerder aan het werk.

De leerkrachten stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in onderwijsbehoeften tussen de leerlingen.

Bij de verwerking van de leerstof is, waar nodig, sprake van planmatige differentiatie: De leerkrachten geven de leerlingen aan hun niveau en tempo aangepaste verwerkingsopdrachten (bijvoorbeeld uitloopopdrachten, verdiepingsopdrachten). Ook is differentiatie naar belangstelling een mogelijkheid (keuzeopdrachten).

De leerkrachten stemmen de onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.

Naar aanleiding van geconstateerde uitval bij toetsen breiden de leerkrachten voor bepaalde vakgebieden de onderwijstijd voor (sub)groepen of voor individuele leerlingen aantoonbaar uit. Dit vindt plaats in reguliere lessen en/of op momenten van zelfstandig werken. Voor bepaalde leerlingen vergroten ze de onderwijstijd door het geven van huiswerk. In sommige gevallen besteden ze juist minder tijd aan een bepaald leergebied ten gunste van een ander leergebied.

5.1.2. schoolklimaat

Betrokkenheid

De leerkrachten geven de leerlingen positieve persoonlijke aandacht.

De leerkrachten nemen de tijd voor de leerlingen; 'ze zijn er voor hen'. Bij problemen ontvangen de leerlingen persoonlijke begeleiding. De leerkrachten hebben aandacht voor de persoonlijke situatie van de leerlingen. Ze stimuleren de leerlingen aandacht te hebben voor elkaar.

De leerkrachten bevorderen het zelfvertrouwen van de leerlingen.

De leerkrachten luisteren goed naar de leerlingen en spreken positief over hen. Ze waarderen de inbreng van leerlingen. Ze hebben hoge verwachtingen van de leerlingen en 'stralen dat uit'. De leerkrachten geven de leerlingen veel positieve feedback. Ze laten de leerlingen veel succeservaringen opdoen.

Sfeer

De leerkrachten stimuleren leerlingen op een respectvolle manier met elkaar om te gaan

De leerkrachten stimuleren dat leerlingen elkaar accepteren zoals ze zijn en met elkaar omgaan volgens algemeen aanvaarde normen. Ze stimuleren leerlingen samen te werken, naar elkaar te luisteren en zorg te hebben voor elkaar. Ze staan niet toe dat leerlingen worden uitgelachen, geïntimideerd of gediscrimineerd.

De leerkrachten begeleiden de leerlingen bij het respectvol omgaan met elkaar.

De leerkrachten leren de gedrag- en omgangsregels aan door er systematisch en consequent aandacht aan te besteden in alle groepen. Ze laten de leerlingen weten wat het gewenste gedrag is en laten dit gedrag ook zelf zien. De leerkrachten spreken positieve verwachtingen uit naar de leerlingen over hoe ze met elkaar omgaan. Ze begeleiden leerlingen bij het zelf oplossen van ruzies of misverstanden.

Veiligheid

Naar aanleiding van onderzoek naar de veiligheidsbeleving en analyse van de incidentenregistratie onderneemt de school gerichte acties.

De schoolleiding zorgt ervoor dat de gegevens uit de incidentenregistratie geanalyseerd worden met het oog op evaluatie en verbetering van het veiligheidsbeleid. Conclusies

en daaraan gerelateerde plannen worden besproken binnen het team en vastgelegd.

De personeelsleden weten hoe ze moeten handelen bij incidenten.

Er is vastgelegd (bijvoorbeeld in een pestprotocol, gedragscode of draaiboek) hoe gereageerd wordt op incidenten en deze procedures zijn bij alle betrokkenen bekend. Duidelijk is hoe schending van afspraken bestraft wordt, welke sancties getroffen moeten worden (zoals schorsing of verwijdering) wie daarbij een rol spelen en wat ieders verantwoordelijkheid is.

5.1.3. leerstofaanbod

Volledig aanbod

Bij de aangeboden leerinhouden voor 'Nederlandse taal' en 'Rekenen en wiskunde' betrekken de leerkrachten alle kerndoelen als te bereiken doelstellingen.

De leerinhouden uit de gebruikte methoden zijn dekkend voor alle kerndoelen. Als een methode niet voldoet aan alle kerndoelen, dan kunnen de leerkrachten goed aantonen hoe de hiaten in het aanbod opgevuld zijn met aanvullende materialen. In de gebruikte registratiemappen (klassenboeken, groepsmappen e.d.) van de diverse groepen laten de leerkrachten zien dat de leerinhouden ook feitelijk worden aangeboden.

Gelegenheid tot leren

De school biedt de leerinhouden voor 'Nederlandse taal' en 'Rekenen en wiskunde' aan zoveel mogelijk leerlingen aan tot en met het niveau van leerjaar 8.

Dit geldt in principe voor alle leerlingen. Wanneer dat niet gebeurt, kan de school dat uitleggen. Dit wordt voor die leerlingen vastgelegd. Deze leerlingen krijgen dan wel alle leerstofdomeinen aangeboden op of net onder het niveau van het minimumprogramma van groep 8.

De gebruikte methoden kennen een goede doorgaande leerstoflijn.

De groepen 1 en 2 werken met een beredeneerd en vastgelegd aanbod dat aansluit op de leerinhouden van groep 3 tot en met 8. In de leerjaren 3 tot en met 8 worden de methoden structureel, volledig en op elkaar aansluitend gehanteerd. Wanneer er geen methoden zijn, dan zijn de leerinhouden beschreven in leerlijnen met tussendoelen.

De leerinhouden bij Nederlandse taal passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen.

De school biedt een taalrijke omgeving die goed afgestemd is op de op school aanwezige leerlingenpopulatie. Wanneer een groot deel van de leerlingen met taalachterstanden binnenkomt (20 % of meer), wordt gewerkt met een beredeneerd en vastgelegd aanbod voor Nederlandse taal dat past bij de onderwijsbehoeften van deze leerlingen. Er is voldoende aandacht voor woordenschatontwikkeling en spreken en luistervaardigheid, ook buiten de taallessen om, passend bij de leerling-populatie.

Het leerstofaanbod in groep 1 sluit goed aan op de ontwikkeling van de instromende leerlingen.

Scholen die samenwerken met een peuterspeelzaal of kinderdagverblijf met een VVE-aanbod sluiten met hun aanbod aantoonbaar bij het voorschoolse programma aan. In alle andere gevallen is sprake van een goede aansluiting van het leerstofaanbod op het niveau (beginsituatie) van het instromende kind.

Toerusten en vormen

De school heeft een specifiek aanbod om sociale competenties te ontwikkelen.

De leerkrachten werken in de groepen 1 tot en met 8 systematisch aan de bevordering van de sociaal-emotionele ontwikkeling (zelfbeeld, zelfstandigheid, omgaan met emoties), aan de sociale vaardigheden (samenwerken, zelfredzaamheid, omgaan met conflicten, etc.) en aan houdingen/vaardigheden (zelfsturing, omgaan met verschillen, democratisch handelen, sociale en maatschappelijke verantwoordelijkheid, moreel

kunnen oordelen, etc.). Hierover zijn schoolbrede afspraken gemaakt.

De school heeft een aanbod gericht op bevordering van actief burgerschap en sociale integratie.

De school bevordert een verantwoorde deelname aan en betrokkenheid bij de samenleving. De leerkrachten schenken aandacht aan de bevordering van algemeen gangbare sociale competenties. Ze bevorderen basiswaarden en de kennis, houdingen en vaardigheden voor participatie in de democratische rechtsstaat. De leerkrachten brengen burgerschap en sociale integratie ook zelf in de praktijk.

5.1.4. zorg en begeleiding

Leerlingenbegeleiding

De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.

De leerkrachten volgen de prestaties en ontwikkeling van de leerlingen met landelijk genormeerde, valide en betrouwbare methodeonafhankelijke toetsen en observatie-instrumenten. Tenminste op het gebied van Nederlandse taal en rekenen en wiskunde, de sociaal-emotionele ontwikkeling, aangevuld met gestructureerde observaties in groep 1 en 2. De toetsen worden in alle groepen bij alle leerlingen 2x per jaar afgenomen. Voor de leerlingen in de aanvangsgroepen wordt tenminste één keer in de kleuterperiode een toets afgenomen voor taalontwikkeling en wiskundige oriëntatie.

De leerkrachten volgen systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.

De leerkrachten bepalen in alle groepen regelmatig de prestaties en ontwikkeling van de leerlingen met behulp van dagelijks leerlingenwerk, observatie-instrumenten, methodegebonden toetsen en niet-methodegebonden toetsen. Ze doen dit in ieder geval voor Nederlandse taal, rekenen en wiskunde en sociale competenties. De leerkrachten analyseren zowel op leerling-niveau als op groepsniveau (foutenanalyse).

Analyse van opbrengsten leidt daar waar nodig voor groepjes leerlingen of voor individuele leerlingen tot aanpassing van het onderwijs.

In de groepsadministratie (groepsplannen, groepsmappen enz.) en/of in individuele hulpplannen leggen de leerkrachten vast wat de gevolgen van de analyse en de interpretatie daarvan zijn voor de afstemming van het onderwijs (leerstofinhoud, de onderwijstijd, het didactisch en/of het pedagogisch handelen) aan individuele of groepen leerlingen.

De school stelt, indien nodig, voor leerlingen een ontwikkelingsperspectief vast.

Voor de leerlingen die voor één of meerdere van de vakgebieden (rekenen, lezen, begrijpend lezen en/of spelling) niet het eindniveau groep 8 zullen halen, stelt de school een ontwikkelingsperspectief vast.

De school volgt en evalueert het ontwikkelingsperspectief en stellen het indien nodig bij.

Tenminste eenmaal per jaar stelt de school voor iedere leerling vast of de ontwikkeling gunstiger, in overeenkomstig met of ongunstiger is dan het vastgestelde ontwikkelingsperspectief. Op basis hiervan wordt het ontwikkelingsperspectief, in overleg met ouders en zo mogelijk de leerling, indien nodig bijgesteld. De gevolgen daarvan voor het onderwijsaanbod worden vastgelegd.

Leerlingenzorg

De leerkrachten signaleren vroegtijdig welke leerlingen bijzondere zorg nodig hebben.

Op basis van het gebruikte leerlingvolgsysteem (zowel methodegebonden als niet-methodegebonden) zijn voor alle binnen de school gebruikte toetsen en observatieinstrumenten eenduidige criteria vastgelegd waarmee leerkrachten

inzichtelijk maken bij welke leerlingen leerachterstanden te groot zijn en/of de ontwikkeling stagneert. Deze criteria waarmee de extra onderwijsbehoeften bepaald worden zijn bij alle leerkrachten bekend.

Op basis van de analyse van de verzamelde gegevens bepalen de leerkrachten de aard van de zorg voor de leerlingen.

In geval van gesignaleerde achterstanden en/of stagnerende ontwikkeling analyseren de leerkrachten de verzamelde gegevens over het actuele leer- en ontwikkelingsproces (school, groep, leerkracht, thuissituatie). Deze analyse wordt zo nodig gevolgd door diagnostisch onderzoek om aard en oorzaak scherper te krijgen. Vervolgens krijgt op grond hiervan de extra zorg een concrete en passende invulling. Bij de bepaling van de zorg houden de leerkrachten nadrukkelijk rekening met de stimulerende (positieve aspecten en belemmerende factoren). Deze gebruiken ze bij het bepalen van de aard van de zorg.

De leerkrachten hebben inzicht in de specifieke onderwijsbehoeften van de leerlingen.

De leerkrachten hebben per leerling de onderwijsbehoeften inzichtelijk vastgelegd. Dit betreft de onderwijsbehoefte met betrekking tot onderwijstijd, instructie, leerstof en verwerking. Maar ook de specifieke onderwijsbehoeften in geval van geconstateerde leer- en gedragsproblemen (dyslexie, dyscalculie, ADHD enzovoort).

De leerkrachten voeren de zorg planmatig uit.

Voor alle leerlingen die overeenkomstig de criteria in aanmerking komen voor extra zorg, wordt de zorg tijdig in gang gezet. De beginsituatie is helder omschreven. Er worden concrete doelen geformuleerd. De activiteiten zijn concreet beschreven en gepland. Het moment en de wijze van evaluatie zijn vastgelegd. Één en ander is inzichtelijk vastgelegd in handelingsplannen (individuele plannen of groepsplannen). Vanuit de door hen gebruikte (school)documenten kunnen de leerkrachten laten zien dat er consequent wordt gewerkt aan de uitvoering van de zorg.

De leerkrachten evalueren regelmatig de effecten van de zorg.

Leerkrachten gaan aantoonbaar na of de doelen van de extra zorg gerealiseerd zijn en of de hulp adequaat was. Deze evaluatie leidt tot beredeneerde en vastgelegde keuzes voor het vervolgtraject. Hierbij zijn de leerkracht en de interne begeleider betrokken. Dit zorgt ervoor dat leerlingen steeds bij hen passende zorg ontvangen.

Doorstroom van leerlingen

De leerkrachten gebruiken de informatie van scholen en instellingen waar de leerlingen vandaan komen voor de begeleiding van de leerlingen.

De school vraagt informatie op van scholen en instellingen waar de leerlingen vandaan komen. De school gebruikt de informatie voor de begeleiding van leerlingen. Indien nodig wordt met de school of de instelling in contact getreden om onder andere de onderwijsbehoeften duidelijk(er) te krijgen.

De school maakt beredeneerde afwegingen bij de doorstroom van leerlingen binnen de school.

De school heeft beschreven welke procedures er gelden met betrekking tot de verlengde kleuterperiode, de overgang van groep 1 naar groep 2, de verkorte kleuterperiode, de overgang van groep 2 naar groep 3 en het mogelijk doubleren in de groepen 4 tot en met 8. Besluiten worden beargumenteerd (na het volgen van de juiste procedure) genomen en vastgelegd in het leerling-dossier. Alle betrokkenen zijn op de hoogte van de geldende procedures.

De school zorgt voor een 'warme overdracht' tijdens de schoolloopbaan van de leerlingen.

De leerkrachten 'dragen hun groep over' aan de leerkracht van de volgende groep. In een overgangsbespreking komen alle leerlingen aan de orde en worden vooral de

onderwijsbehoeften van de groep als geheel en van de afzonderlijke leerlingen besproken. Wanneer de leerlingen naar het voortgezet onderwijs gaan is er een bespreking met een vertegenwoordiger van de vervolgschool. Ook hier komen vooral de onderwijsbehoeften van de leerlingen aan de orde.

Zorgstructuur

Er is structureel overleg tussen de leerkracht en de interne begeleider.

Er is periodiek overleg tussen de leerkracht en de interne begeleider over de zorg aan de leerlingen (minimaal 3x per jaar). Het effect van de geboden hulp wordt besproken. De inhoud van de contacten met ouders komt aan de orde. Knelpunten behorend bij de zorg aan de leerlingen komen aan de orde. Dit overleg leidt tot afspraken die vastgelegd worden en tijdens een volgend overleg geëvalueerd worden.

De school werkt daar waar nodig samen met externe organisaties en deskundigen.

De school werkt samen met Regionale Expertise Centra (REC's), scholen voor speciaal basisonderwijs (SBO) en andere instellingen, zodat indien nodig van hun kennis en inzet gebruik kan worden gemaakt, bij leerlingen bij wie de leerkrachten niet tegemoet kunnen komen aan hun specifieke onderwijsbehoeften. Deze inbreng van externen levert meer kennis op in het omgaan met de op school voorkomende leer- en gedragsproblemen.

Er is regelmatig overleg tussen de interne begeleider en de schoolleiding over het functioneren van de leerlingenzorg.

De interne begeleider en de schoolleiding hebben regelmatig (minimaal 3 x per jaar) overleg over het functioneren van de zorg. Daarvoor zijn er een aantal vaste besprekingspunten. De interne begeleider rapporteert over de knelpunten en over het effect van genomen maatregelen naar aanleiding van eerder geconstateerde knelpunten. De conclusies n.a.v. de bespreking worden vastgelegd.

De verdeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden met betrekking tot de zorg is voor ieder duidelijk.

De verantwoordelijkheden, bevoegdheden en daarvan afgeleide taken van de verschillende betrokkenen (directeur, interne begeleider, coach, leerkracht en RT'er) met betrekking tot de leerlingenzorg zijn duidelijk omschreven en bij ieder bekend.

De leerkrachten zien zichzelf als de eerstverantwoordelijke voor wat betreft de zorg aan de leerlingen.

De regie over de zorg aan alle leerlingen ligt bij de leerkrachten en niet bijvoorbeeld bij de interne begeleiders. Dit betekent onder meer: Leerkrachten zijn het eerste aanspreekpunt voor de zorg aan de kinderen uit hun groep. Leerkrachten sturen de zorg aan, ook bijvoorbeeld als de leerling zorg buiten de groep krijgt. De leerkrachten voeren de zorg zoveel mogelijk zelf uit. De uitgevoerde zorg is overeenkomstig de op school gemaakte afspraken.

5.1.5. kwaliteitszorg

Voorwaarden voor kwaliteit

De school gaat actief na wat de onderwijsbehoeften zijn van de leerlingenpopulatie.

Het personeel heeft kennis van de kenmerken van de schoolbevolking. Ze kennen de onderwijsbehoeften (m.b.t. onderwijstijd, leerstofaanbod, instructietijd en verwerkingstijd).

De school stemt het onderwijsleerproces af op de onderwijsbehoeften van onze leerlingpopulatie.

De kennis van de onderwijsbehoeften van de leerlingen heeft aantoonbaar consequenties voor de inrichting van het onderwijsleerproces. Denk daarbij bijvoorbeeld aan onderwijstijd, leerstofaanbod, instructietijd en verwerkingstijd. Deze

consequenties worden vastgelegd (b.v. in de groepsadministratie). Jaarlijks wordt dit geëvalueerd en indien nodig bijgesteld (b.va. binnen de groepsbespreking).

De school gaat na hoe leerlingen zich handhaven in het onderwijs.

De school weet hoe de oud-leerlingen functioneren in het vervolgonderwijs. De rapportage die de school vanuit het voortgezet onderwijs ontvangt over het functioneren van onze oud-leerlingen wordt systematisch geanalyseerd. Dit wordt vergeleken met de verwijsadviezen. Dit wordt besproken met vertegenwoordigers van het voortgezet onderwijs. Daar waar er aanleiding toe is, past de school het onderwijsleerproces aan. De conclusies naar aanleiding van de analyse worden vastgelegd.

Systeem van zelfevaluatie

De school plant elk jaar activiteiten in om de kwaliteit van het onderwijs te onderzoeken, te borgen, te verbeteren en openbaar te maken.

Dit is de kern van de kwaliteitszorg. De schoolleiding kan aantonen dat jaarlijks deze activiteiten ingepland worden. Bij openbaar maken gaat het om het afleggen van horizontale en verticale verantwoording.

De school heeft de doelen en activiteiten op het gebied van kwaliteitszorg vastgelegd in een kwaliteitsbeleidsplan.

Binnen de systematische aanpak van de kwaliteitszorg heeft de schoolleiding de doelen en activiteiten op het gebied van kwaliteitszorg vastgelegd in een kwaliteitsbeleidsplan. In het kwaliteitsbeleidsplan wordt ook beschreven wie wat op welk moment doet in dit proces en het is duidelijk wie waarvoor verantwoordelijk is. De doelen zijn meetbaar (in waarneembare effecten) en concreet (wat betreft de beoogde verbeteringen) uitgewerkt.

De schoolleiding zorgt voor systematische analyse van het onderwijsleerproces en de leerlingopbrengsten met als doel om tijdig zwakke plekken te signaleren.

De school meet de resultaten aan het eind van de basisschool d.m.v. een landelijk genormeerde eindtoets (of een vervangende, door de inspectie aanvaarde werkwijze). De school vergelijkt de eindresultaten met die van scholen met een vergelijkbare schoolbevolking. Ook vergelijkt ze de resultaten met de eigen doelstellingen hieromtrent. Daarnaast worden ook de resultaten van de leerlingen gedurende de schoolperiode voor in ieder geval Nederlandse taal en rekenen en wiskunde geëvalueerd. Er wordt geëvalueerd of het onderwijsleerproces voldoet aan dat wat hierover in het schoolplan en/of andere schooldocumenten is vastgelegd (visie/strategische doelen/beleidsdoelen). Een evaluatie omvat het betrouwbaar meten, analyseren en waarderen van het onderwijsleerproces met als doel te komen tot kwaliteitsverbetering van de school.

De school verzamelt systematisch feedback van personen van buiten de school over die aspecten die zij zelf ook evalueert.

De school vraagt feedback aan personen van buiten de school. Dit gebeurt over onderwerpen waar de school zichzelf op evalueert en/of over de manier van zelfevaluatie. De schoolleiding kan aantonen deze evaluatie te analyseren en de uitkomsten hiervan te betrekken in het bepalen van verbeteracties.

5.1.6. communicatie met ouders

Meedenken

De personeelsleden laten zich waar nodig informeren over de opvattingen en bevindingen van ouders over de ontwikkeling van hun kind op school en thuis.

De school neemt initiatief om een goed beeld te krijgen over de thuissituatie, de schoolbeleving, de begeleiding van kind en/of gezin door instellingen voor

hulpverlening, de effecten van specifieke begeleiding, enzovoort. De bevindingen worden vastgelegd in notulen en/of leerlingdossiers.

De ouders/verzorgers van leerlingen worden betrokken bij de zorg aan hun kind.

Leerkrachten en/of interne begeleiders geven op duidelijke en begrijpelijke wijze aan wat hun beeld is van de ontwikkeling van het kind. Ze geven de ouders inzicht in de vorderingen m.b.t. de basisvaardigheden en in de in de sociaal-emotionele ontwikkeling van hun kind. Ze informeren ouders zo dat ouders begrijpen hoe zij tot dit beeld komen. Ze vragen of ouders dit beeld herkennen en eventuele zorgen kunnen meemaken. Leerkrachten en/of interne begeleiders gaan na welk beeld ouders hebben over de ontwikkeling van hun kind thuis en op school. Ze stellen samen met de ouders de onderwijsbehoefte van het kind vast. Ze gaan samen met de ouders na wat de beste aanpak is voor het kind, op school en waar mogelijk ook thuis. Ze stemmen de aanpak op school af met ouders en zorgen ervoor dat deze aanpak voor ouders duidelijk en acceptabel is. Ze maken duidelijke afspraken over wie wat doet en over de manier waarop geëvalueerd wordt.

De school ondersteunt de ouders bij de aanpak van hun kind thuis.

De school organiseert regelmatig thema-avonden met pedagogisch-didactische onderwerpen. De school geeft voorlichting over de methoden die gebruikt worden (informatieavonden). Leerkrachten geven tips en ideeën over hoe ouders thuis op positieve en plezierige wijze de ontwikkeling van hun kind kunnen bevorderen. Leerkrachten stimuleren ouders om vanuit hoge verwachtingen met het kind om te gaan. Leerkrachten ondersteunen de ouders bij begeleiding van hun kind in de thuissituatie (huiswerkbegeleiding). Leerkrachten geven ouders bruikbare adviezen ten aanzien van huiswerkbegeleiding. [Weeg bij de beoordeling van deze vraag af hoe proactief de school hierin is.]

5.1.7. contacten met externen

Functioneel

De school onderhoudt functionele contacten met voor- en naschoolse voorzieningen.

De school onderhoudt contacten met naschoolse voorzieningen gericht op overdracht van leerlingengegevens, op de aansluiting(sproblematiek) en op afstemming.

De school onderhoudt functionele contacten met scholen voor voortgezet onderwijs.

De school onderhoudt contacten met scholen voor voortgezet onderwijs, waar leerlingen naar zijn uitgestroomd. De contacten zijn gericht op overdracht van leerlingengegevens en de aansluitingsproblematiek, op afstemming en op voorlichting. De school heeft de afspraken over de nazorg van uitstromende leerlingen vastgelegd. De school ontvangt rapportages over de vorderingen van oud-leerlingen.

De school onderhoudt functionele contacten met de onderwijsadviesdienst(en).

De school heeft afspraken over dienstverlening door de onderwijsadviesdienst vastgelegd. De school heeft daarin afspraken gemaakt over leerlingbegeleiding, systeembegeleiding. Vooraf worden duidelijke doelstellingen vastgelegd. De effecten van de begeleiding worden nagegaan en geëvalueerd.

De school neemt actief deel aan relevante netwerken.

De school is actief betrokken bij de activiteiten binnen het SWV. De school onderhoudt daar waar nodig contacten met instellingen voor jeugdhulpverlening, instellingen voor (geestelijke) gezondheidszorg enz., voor het op elkaar afstemmen van interventies.

5.1.8. schoolontwikkeling

Resultaatgericht

De schoolleiding stimuleert een resultaatgerichte cultuur en draagt dit uit.

In de schoolgids, het schoolplan en andere beleidsdocumenten wordt nadrukkelijk aangegeven dat de school streeft naar goede resultaten en hoge verwachtingen heeft van haar leerlingen en leerkrachten. De streefdoelen worden bekend gemaakt aan de verschillende belanghebbenden (schoolplan, schoolgids, schooldocumenten). De schoolleiding bewaakt de realisatie van de doelen (evaluatie en bijstelling). De schoolleiding controleert of afspraken nagekomen worden. De schoolleiding onderstreept steeds het belang van goede resultaten (ouderavonden, schoolkrant, personeelsvergaderingen, informele contacten enz.).

Het team werkt met schoolspecifieke streefdoelen.

Voor de niet-methodegebonden toetsen heeft het team per toets (inclusief pedagogisch LVS) en per groep streefdoelen geformuleerd. Deze streefdoelen zijn afgestemd op onze schoolpopulatie. Het team stelt daarbij hoge doelen (hoge verwachtingen). De doelen zijn vastgesteld tijdens een overleg met het team.

Het team werkt planmatig aan goede resultaten.

De schoolleiding laat zich informeren (of gaat zelf na) hoe de resultaten voor de verschillende groepen zich verhouden tot de streefdoelen (en de scores van scholen met een vergelijkbare populatie). Welke trends er waarneembaar zijn enz. Op basis van deze analyse worden, indien nodig verbeteracties in gang gezet. De conclusies en de verbeteracties worden vastgelegd. Na een vooraf bepaalde periode wordt gemeten wat de effecten zijn van de in gang gezette verbetering en vindt evaluatie en bijstelling plaats.

Wanneer de resultaten daar aanleiding toegeven wordt het onderwijsleerproces door het team nader geanalyseerd.

Het personeel bepaalt gezamenlijk welke aspecten van het onderwijsleerproces het nader wil analyseren (b.v. leertijd, inhoud instructie, gebruikte methoden enz.). Welke gegevens ze daarbij willen verzamelen, op welke manier en door wie. De uitkomsten vergelijken ze met bevindingen uit de vakliteratuur en/of bespreken ze met een extern deskundige.

De conclusies naar aanleiding van analyses worden besproken binnen het team.

Trendanalyses en verdiepende analyses van het onderwijsleerproces (en de conclusies naar aanleiding daarvan), worden besproken tijdens een teamoverleg. De teamleden kijken daarbij naar oorzaken van opvallende trends. En ze spreken af wat ze doen om te borgen en te verbeteren.

Het team stelt gezamenlijk verbeteronderwerpen en succesmaten vast.

Gezamenlijk wordt vastgesteld wat de onderwerpen zijn waar aan gewerkt gaat worden. Daarbij wordt ook concreet en meetbaar vastgesteld wat leerlingen, leerkrachten, interne begeleiders en schoolleiding moeten kennen, kunnen en doen, om de gestelde verbeterdoelen te realiseren

De schoolleiding gaat met de leerkrachten in gesprek over de in hun groep behaalde resultaten en dat in relatie tot hun lesgeven.

De schoolleiding stelt zich op de hoogte van de didactische, pedagogische en organisatorische vaardigheden van de leerkrachten (o.a. klassenbezoeken). De schoolleiding stelt zich op de hoogte van de toetsresultaten die in de verschillende groepen behaald worden in relatie tot de streefdoelen en de historie van de groep. De schoolleiding bespreekt dit met de individuele leerkrachten en legt indien nodig de relatie met de kwaliteit van het lesgeven. Daar waar nodig wordt ondersteuning, begeleiding en/of coaching geadviseerd en geregeld.

5.2. Preventieve en licht curatieve ondersteuning

In deze paragraaf wordt beschreven hoe de school door middel van preventieve en licht curatieve ondersteuning tegemoetkomt aan onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van leerlingen.

- A. Het zorgteam binnen onze school heeft voldoende expertise om op een adequate wijze handelingsgericht te (laten) handelen in de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van leerlingen en gezinnen.

In het zorgteam van de school is onderwijs- en zorgexpertise van buiten het onderwijs beschikbaar. De onderwijsexpertise is onafhankelijk van de school. De zorgexpertise heeft verbinding met het gemeentelijke zorgsysteem (CJG). De afstemming met ketenpartners is gewaarborgd. De school maakt duidelijk hoe in- en externe expertise wordt ingezet.

- B. Onze school hanteert de principes van handelingsgericht werken als uitgangspunt voor het verlenen van ondersteuning op alle niveaus.

In de begeleiding van groepen en individuele leerlingen wordt handelingsgericht gewerkt. De ondersteuningsstructuur van de school is ingericht volgens de uitgangspunten van HGW. Dit geldt ook voor het LVS.

- C. Onze school is gericht op het behalen van optimale opbrengsten.

Het doelgericht realiseren van optimale opbrengsten, passend bij de leerlingpopulatie en individuele kinderen is een integraal onderdeel van het beleid van de school. Dit uit zich in het formuleren van streefdoelen per groep. De school rapporteert en evalueert opbrengsten op school-, groeps- en individueel niveau. Er worden opbrengstgerichte gesprekken gevoerd.

- D. Onze school hanteert een sluitende ondersteunings- en zorgaanpak voor leerlingen met dyslexie.

Het (lees)onderwijs van de school (groep 1 t/m 8) is erop gericht om signalen van mogelijk dyslexie in een vroeg stadium op te merken. In het dyslexieprotocol van de school is dit adequaat geformuleerd. Bij signalen van mogelijke dyslexie handelt de school preventief en aanvullend op het (lees)onderwijs binnen de school. In het dyslexieprotocol is geformuleerd op welke wijze deskundigen worden ingezet. Het dyslexieprotocol wordt structureel gehanteerd bij het signaleren en begeleiden van leerlingen die (mogelijk) dyslexie hebben.

- E. Onze school hanteert een sluitende ondersteunings- en zorgaanpak voor leerlingen met dyscalculie/ernstige rekenproblemen.

Het (reken)onderwijs van de school (groep 1 t/m 8) is erop gericht om signalen van mogelijk dyscalculie of ernstige rekenproblemen in een vroeg stadium op te merken. In het dyscalculieprotocol van de school is dit adequaat geformuleerd. Bij signalen van mogelijke dyscalculie of ernstige rekenproblemen handelt de school preventief en aanvullend op het (reken)onderwijs binnen de school. In het dyscalculieprotocol is geformuleerd op welke wijze deskundigen worden ingezet. Het protocol wordt structureel gehanteerd bij het signaleren en begeleiden van leerlingen die (mogelijk) dyscalculie of ernstige rekenproblemen hebben.

- F. Onze school hanteert onderwijsprogramma's en leerlijnen die zijn afgestemd op leerlingen met een minder dan gemiddelde intelligentie.

De school heeft normen geformuleerd wanneer bij begeleiding van leerlingen sprake zal zijn van aanpassing van het onderwijsprogramma vanwege minder dan gemiddelde intelligentie. De school hanteert voor dergelijke leerlingen leerlijnen, die doelgericht onderwijs voor deze leerlingen mogelijk maken. De organisatie binnen de school en de groep is afgestemd op het realiseren van mogelijkheden om deze leerlingen binnen de school het onderwijs te laten volgen.

- G. Onze school hanteert onderwijsprogramma's en leerlijnen die zijn afgestemd op leerlingen met een meer dan gemiddelde intelligentie.

De school heeft normen geformuleerd wanneer bij begeleiding van leerlingen sprake zal zijn van aanpassing van het onderwijsprogramma vanwege meer dan gemiddelde intelligentie. De school hanteert voor dergelijke leerlingen leerlijnen, die doelgericht

onderwijs voor deze leerlingen mogelijk maken. De organisatie binnen de school en de groep is afgestemd op het realiseren van mogelijkheden om deze leerlingen binnen de school het onderwijs te laten volgen. Voor het vaststellen van hoogbegaafdheid hanteert de school een vast protocol.

H. Onze school is fysiek toegankelijk en heeft de beschikking over hulpmiddelen voor leerlingen met een (meervoudige) lichamelijke beperking.

Het beleid van de school is erop gericht om door middel van toegankelijkheid van het gebouw en (realiseren van) aanwezige voorzieningen en hulpmiddelen leerlingen met lichamelijke beperkingen het onderwijs op de school te laten volgen (zie ook paragraaf 4.3)

I. Onze school hanteert een (preventieve en licht-curatieve) aanpak op sociale veiligheid en gedragsproblemen.

Het organisatie- en ondersteuningsbeleid van de school is erop gericht de sociale veiligheid van leerlingen en medewerkers te bevorderen en gedragsproblemen te voorkomen. Ondersteuningsbehoeften op het gebied van sociaal-emotionele ontwikkeling worden door de school op een eenduidige wijze in een vroeg stadium gesignaleerd. Voor iedere medewerker is duidelijk op welke wijze gehandeld moet worden in geval van escalaties. De school heeft een pestprotocol gericht op dader, slachtoffer en ouders en handelt daar consequent naar.

J. Onze school heeft een voor alle medewerkers bekend en toegankelijk protocol voor medische handelingen.

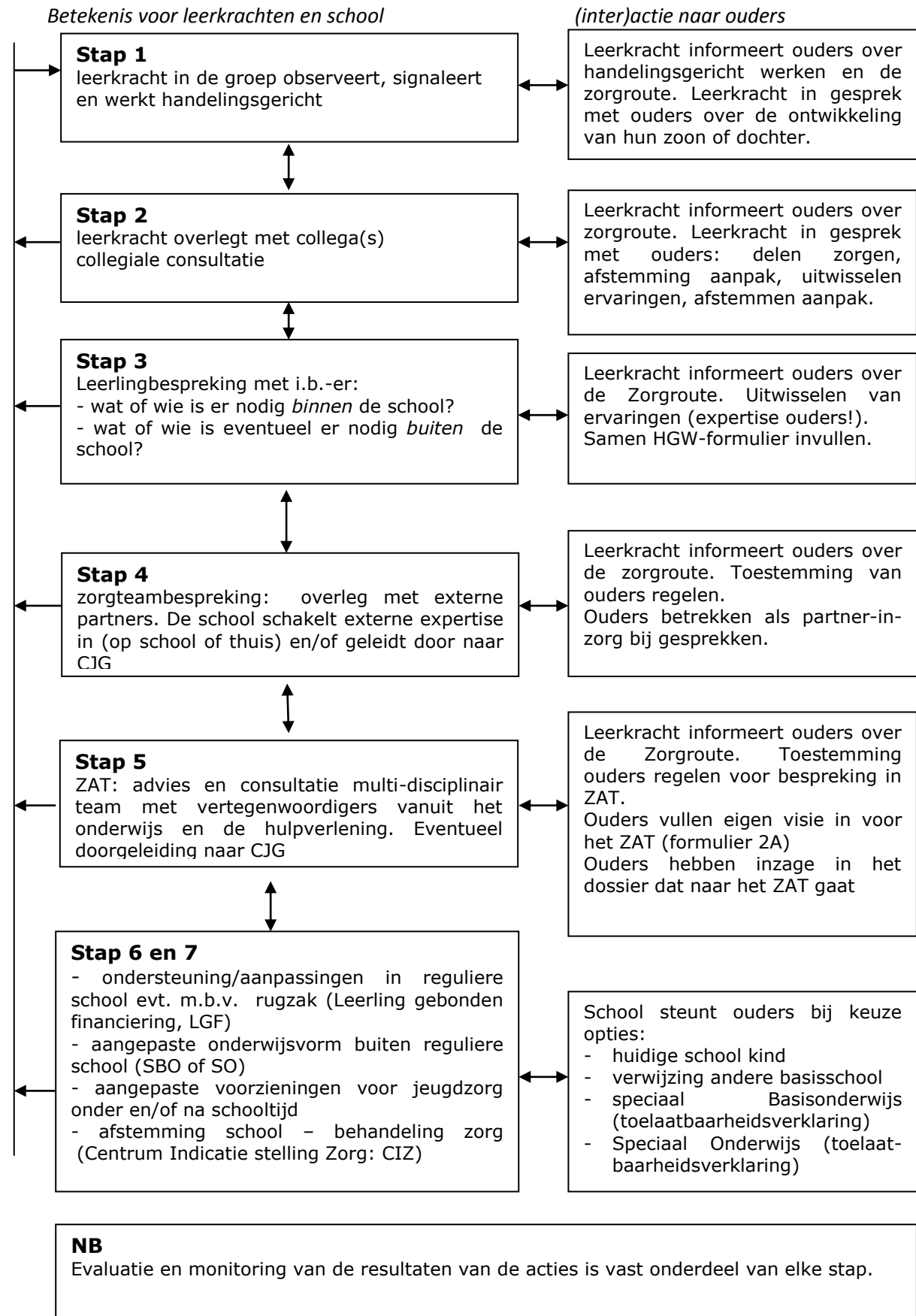
Voor elke medewerker is duidelijk welke medische handelingen wel of niet gedaan mogen worden. In het dossier van de leerling is vastgelegd welke medische ondersteuning een leerling in voorkomende gevallen nodig heeft, hoe dit georganiseerd is, wie in noodsituatie handelend mag optreden en wie in alle gevallen verantwoordelijk is.

K. Onze school is in staat vroegtijdig leer-, opgroei- en opvoedproblemen te signaleren

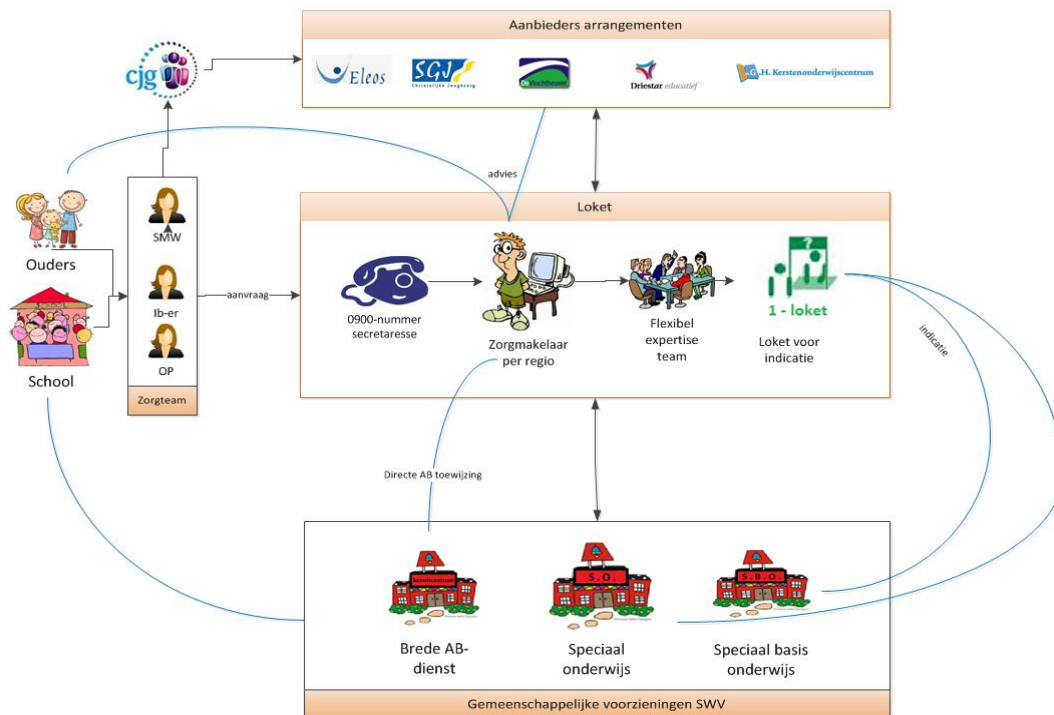
Het ondersteuningsbeleid van de school is erop gericht dat niet alleen belemmeringen in de cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling binnen de school in een vroeg stadium worden onderkend, maar dat dit ook geldt bij belemmeringen in de sociale context van leerlingen buiten de school.

5.3. Ondersteuningsstructuur

5.3.1. ondersteuningsstructuur schematisch

visueel

5.3.2. beschrijving van functies en taken binnen ondersteuningsstructuur

Binnen onze school zijn de volgende functies binnen de ondersteuningsstructuur beschikbaar:

- Mt zorg: lid van het managementteam, eerstverantwoordelijk voor alle zorg, stuurt de intern begeleiders en remedial teachers aan;
- Intern begeleider: is verantwoordelijk voor de interne begeleiding van groepsleerkrachten in een deel van de school; de school heeft één sova-ib'er;
- Remedial teacher: voert, in nauw overleg met de groepsleerkracht, remediërende taken uit bij individuele of groepjes leerlingen; de rt'er vervult steeds meer de rol bij meer handen in de klas;
- Onderwijsassistent: vergelijkbaar met rt'er; de onderwijsassistent begeleidt voornamelijk leerlingen met leerlinggebonden financiering of met een ondersteuningsbudget.

Een uitgebreide taakomschrijving is binnen de school beschikbaar.

5.3.3. samenwerkingsrelaties met externe instanties

Voor het adequaat begeleiden en ondersteunen van leerlingen in hun ontwikkeling zijn de volgende externe instanties voor de school van belang:

- Onderwijsbegeleidingsdienst: de orthopedagoog, gz-psycholoog, dyslexiebehandelaar;
- Ambulant begeleider: draagt expertise over aan groepsleerkracht en intern begeleider m.b.t. leerlingen met leerlinggebonden financiering of ondersteuningsbudget;
- Schoolmaatschappelijk werk: treedt op bij lichtere vormen van ouder- en/of kindbegeleiding, wanneer er een overlap is met gezinsproblematiek;
- Centrum Jeugd en Gezin: voorziet de school voornamelijk van informatie;

Daarnaast is op kindniveau sprake van een scala aan externe instanties. De inzet van die instanties wordt verantwoord in het dossier van leerlingen.

6. Extra ondersteuning

6.1. Uitgangspunten

1. De school is bereid bij kinderen met extra onderwijs-, ondersteunings- en opvoedbehoeften te onderzoeken welke extra ondersteuning binnen de school gerealiseerd kan worden;
2. De school gaat hiertoe een open gesprek met de ouders van een leerling;
3. Voor de school staat het belang van het kind hierbij voorop: zowel ontwikkelingsmogelijkheden als welbevinden moeten gewaarborgd zijn.

6.2 Mogelijkheden

6.2.1 Expertise

Intern

Binnen de school is de volgende expertise aanwezig:

- a. Vier leerkrachten met master SEN, allen afgestudeerd als gedragsspecialist;
- b. Twee leerkrachten hebben de bevoegdheid om spelbegeleiding te geven;
- c. Een leerkracht is gespecialiseerd in dyslexie;
- d. De intern begeleiders zijn geschoold in de uitgangspunten van handelingsgericht werken;
- e. De onderwijsassistenten zijn geschoold in begeleiden van leerlingen met taal-/spraakproblemen;
- f. Op dit moment worden op school leerlingen met taal-spraakproblemen begeleid;
- g. De school heeft ervaring met het begeleiden van leerlingen met lichamelijke beperkingen.

Extern (snel oproepbaar)

- a. De school kan expertise inroepen van een orthopedagoog; op vaste momenten in het schooljaar is deze op school aanwezig;
- b. De school kan een beroep doen om expertise van ambulante begeleiders zowel ten aanzien van leerlingen met ondersteuningsbehoeften op gedrag, als met cognitieve en lichamelijke beperkingen;
- c. Vanuit het CJG is een schoolmaatschappelijk werker beschikbaar, die waar nodig contact heeft met het ondersteuningsteam van de school;
- d. Vanuit cluster 1 en 2 instellingen is extra ondersteuning mogelijk;
- e. Een GZ-psycholoog verzorgt binnen de school Eerstelijns Psychologische Zorg.

6.2.2 Aandacht en tijd

- a. Op school is structureel formatie voor onderwijsassistentie aanwezig, deels bekostigd vanuit de lumpsum (4 uur per leerling per jaar in meerjarenperspectief), aangevuld met 2 uur per week vanuit middelen van het samenwerkingsverband;
- b. Te ontvangen middelen voor het geven van extra ondersteuning zullen voor 90% worden ingezet om extra onderwijsassistentie te realiseren;
- c. In de groepen wordt gewerkt met drie niveaus bij de basisvakken;
- d. Daarnaast wordt gewerkt met eigen leerlijnen voor leerlingen.

6.2.3 Protocollen, methodieken en aanpakken

- a. Ouders zijn voor ons een belangrijke partners bij het inrichten van (extra) ondersteuning voor leerlingen;
- b. Bij gesprekken over individuele leerlingen worden ouders uitgenodigd;
- c. Vanaf groep 6 vinden voorafgaand aan gesprekken over individuele leerlingen gesprekken met de betreffende leerlingen door de leerkracht plaats;

- d. Daar waar sprake is van de noodzaak van het hanteren van protocollen zal de school deze in overleg met deskundigen inzetten binnen de mogelijkheden van de school;
- e. Voor de verschillende vakgebieden zijn extra materialen beschikbaar.

6.2.4 fysieke omgeving

- a. De school is op de begane grond rolstoeltoegankelijk;
- b. De school is vanuit extra te ontvangen middelen bereid binnen de budgettaire mogelijkheden aangepast meubilair aan te schaffen;
- c. Naast het schoolplein is een speelveld van de gemeente dat door de school gebruikt kan worden.

6.2.5 samenwerkingsrelaties

- a. De school heeft goede contacten met het CJG;
- b. De gemeente beschouwt de school als vindplaats; overleggen vinden op school en niet extern plaats;
- c. Met het CJG is afgesproken dat externe expertise binnen 7 werkdagen beschikbaar kan zijn.

6.3. Voorwaarden:

6.3.1 Expertise

1. De benodigde expertise voor de begeleiding van het kind dient schoolintern of – extern binnen redelijke termijn oproepbaar te zijn;
2. Bij opvoedbehoeften (en ondersteuningsbehoeften van ouders) dient sprake te zijn van begeleiding en ondersteuning in de thuissituatie.

6.3.2. Aandacht en tijd

1. Er dienen extra handen beschikbaar te zijn om voldoende aandacht en tijd te geven;
2. De ontwikkeling van de andere kinderen in de groep wordt niet belemmerd door te veel aandacht die aan een leerling met speciale onderwijsbehoeften gegeven moet worden;
3. De fysieke veiligheid van andere kinderen en leerkrachten is gegarandeerd.

6.3.3. Protocollen, methodieken en aanpakken

1. De in speciale onderwijsvoorzieningen gehanteerde protocollen, methodieken en aanpakken kunnen worden vertaald naar de inrichting van het onderwijs op onze school (zie concept);
2. Bij te veel afwijking hiervan dient sprake te zijn van inzet van extra handen;
3. Leerkrachten worden niet belast met het doen van medische handelingen.

6.3.4 Fysieke omgeving

1. Bij lichamelijk gehandicapte en langdurig zieke kinderen zijn de fysieke mogelijkheden van de school een doorslaggevend uitgangspunt.
2. Bij extreme ondersteuningsbehoeften op het gebied van gedrag dient binnen de school een time-out ruimte en achtervang aanwezig te zijn.

6.3.5. samenwerkingsrelaties

1. Naar behoefte van kind, school, leerkracht en ouders dient samenwerking met buitenschoolse expertise structureel te zijn.

6.4 Beperkingen

6.4.1 expertise

1. De school beschouwt activiteiten rond zorg als niet behorend tot haar expertise.

6.4.2 aandacht en tijd

2. De school zal geen kinderen opvangen wanneer er sprake zal van meer zorg dan onderwijs;
3. De school zal geen kinderen extra ondersteuning bieden aan leerlingen, als de aandacht voor die leerlingen ten koste gaat van de reguliere aandacht voor de rest van de groep;
4. De school zal geen extra ondersteuning bieden aan leerlingen, wanneer het welbevinden en de veiligheid van de groep aantoonbaar in het geding is.

6.4.3 protocollen, methodieken en aanpakken

1. Er worden op school rond extra ondersteuning geen protocollen, methodieken en aanpakken ingezet, indien dit op kindniveau leidt tot meer zorg dan onderwijs.

6.4.4 fysieke omgeving

1. De school is op de bovenverdieping niet rolstoeltoegankelijk;
2. Door de datering van het schoolgebouw zijn er voldoende extra ruimten aanwezig.

6.4.5 samenwerkingsrelaties

1. De school zal geen gecombineerde arrangementen (onderwijs en zorg voor jeugd) inzetten als de ouders hierin niet meewerken.

7. Conclusie en ambities

Nadat directie en team de gegevens uit de hoofdstukken 3 t/m 6 hebben geanalyseerd, gewogen en doorgrond, zijn er conclusies getrokken. Vervolgens zijn er gezamenlijke ambities geformuleerd en zijn de daarvoor benodigde randvoorwaarden in kaart gebracht. De voorgenomen ambities krijgen een plaats in het beleid van de school, zowel in het schoolplan als in het jaarplan.

7.1. Conclusies

7.1.1. basisondersteuning

Als school voldoen we ruimschoots aan de indicatoren die voor de basisondersteuning vereist zijn. We hebben dit gemeten met behulp van het zelfevaluatieinstrument, dat op teamniveau per onderdeel besproken is.

7.1.2. extra ondersteuning

Wat onder de basisondersteuning is vermeld, geldt ook voor de extra ondersteuning. Aandachtspunt is voortzetting van het traject HOGW.

7.2. Ambities

7.2.1. basisondersteuning

* In de groepen wordt gewerkt aan streefdoelen voor de basisvaardigheden; streefdoelen zijn voor de duur van een schoolplanperiode door directie en mt vastgesteld.

De groepsleerkrachten evalueren nauwgezet de opbrengsten die de leerlingen behalen; deze worden in de groepsbespreking met de interne begeleider doorgesproken en op basis van de groepsopbrengsten en de individuele opbrengsten worden de acties besproken en vastgelegd om tot de streefdoelen te komen.

Op schoolniveau worden de groepsopbrengsten van de basisvaardigheden met het gehele team besproken en geanalyseerd.

De leerkrachten betrekken ook de leerlingen en ouders, d.m.v. gesprek, over de door de leerlingen behaalde en te behalen resultaten.

* De aansluiting van het leerstofaanbod in de groepen 1 op de ontwikkeling van instromende leerlingen hebben we goed in beeld; vanwege de toenemende instroom van kleuters die de peuterspeelzaal hebben gevolgd, willen we hier nog extra aandacht aan geven in de komende jaren.

* Het opstellen, volgen en evalueren van ontwikkelingsperspectieven voor leerlingen die op één of meerdere basisvakgebieden (ernstige) achterstanden vertonen is reeds behoorlijk ontwikkeld.

* De directeur draagt zorg voor een professionele cultuur; binnen het team is geanalyseerd in hoeverre er een ambtelijk-politieke of professionele cultuur bestaat; in het gesprek met het gehele team willen we hier naar meer bewustwording van ons professioneel handelen en de ontwikkeling van de daarvoor vereiste attitudes.

* Centraal uitgangspunt vanuit het Schoolplan is dat de groepsleerkracht integraal verantwoordelijk is voor alle onderwijs en ondersteuning aan de eigen leerlingen. Dit laat onverlet dat de directeur er zorg voor draagt dat school-, groeps- en leerlinganalyses worden doorgesproken en van acties worden voorzien op alle niveaus: tussen jaargroepen onderling, tussen groepsleerkracht en interne begeleider, tussen interne begeleiders, tussen mt en directeur, tussen individuele groepsleerkracht en directeur (f-gesprek) en tussen alle teamleden in de personeelsvergadering.

* Op teamniveau willen we nadere doordinking en voortgaande uitvoering van aanpak dyscalculie, ontwikkelingsperspectieven en aanpak sociale veiligheid/gedragsproblemen.

7.2.2. extra ondersteuning

Waar nodig en mogelijk willen we leerlingen met specifieke ondersteuningsbehoefte extra mogelijkheden bieden. Om die reden zoeken we naar extra mogelijkheden om ESM-leerlingen adequaat te ondersteunen door middel van de pilot ESM, in samenwerking met ons samenwerkingsverband en Auris.

7.3. Randvoorwaarden

7.3.1. basisondersteuning-basiskwaliteit

Om de ondersteuningsstructuur en -inhoud verder te ontwikkelen dient vooral bewustwording plaats te vinden op alle niveaus. De rol van ouders moet helder blijven, waarbij school en ouders een eigenstandige verantwoordelijkheid hebben. Ouders zijn echter de belangrijkste dragers van de kindinformatie, waar we winst mee kunnen behalen. Datzelfde geldt, in mindere mate, voor de rol van het kind.

Het opbrengstgericht werken is tevens doelgericht werken; we zien hier een duidelijk meerwaarde voor de kwaliteit van ons onderwijs; de opbrengsten zijn voor ons echter een middel en geen doel. In gemiddelde gevallen is de groepsleerkracht de drager van alle kind- en opbrengstkennis.

7.3.2. extra ondersteuning

Rondom de voorkomende thema's willen we studiedagen beleggen, waarbij we ons laten richten door terzake deskundigen.

7.3.3. Uitwisseling expertise cluster 2

Welke expertise is op welke wijze beschikbaar? Groepsleerkrachten, onderwijsassistenten en interne begeleiders beschikken over veel theoretische expertise en ervaringsdeskundigheid betreffende cluster 2-leerlingen
Welke aandacht en tijd wordt besteed aan de leerling met dit arrangement? In samenwerking met de ambulante begeleiding van Auris wordt per leerling een behandelplan opgesteld. Deze leerlingen beschikken structureel over extra individuele ontwikkelmomenten per week, conform het behandelplan
Welke protocollen, aanpakken en methodieken worden gehanteerd? Voorschotbenadering Taalfontein/ 'Wat zeg je?' (Marla van Wijk)/Leesfontein/ Leesbladen Luc Koning/Connectklanken/vloeiend lezen
Hoe draagt de fysieke omgeving bij aan de begeleiding van een leerling? Leerlingen ontvangen, indien nodig, begeleiding in een aparte, rustige ruimte
Welke samenwerkingsrelaties zijn er om de begeleiding van een leerling vorm te geven? Schoolintern tussen groepsleerkracht, interne begeleiding en rt-leerkracht; extern worden deze gevoed door de ambulante begeleiding van Auris; op alle niveaus worden de ouders betrokken

Bijlage Kengetallen

In de bijlage Kengetallen verantwoordt de school een aantal van belang zijnde kengetallen. Dit hoofdstuk wordt jaarlijks per 1 oktober geactualiseerd.

Leerlingpopulatie:

Algemeen

totaal aantal leerlingen 01-10-2013:	597	
aantal leerlingen naar gewicht:	0,3:	45
	1,2:	5

Leerlingstromen

De onderstaande kengetallen betreffen leerlingstromen binnen de school en naar andere of van andere scholen. Zowel het aantal als het percentage (afgezet tegen het totaal aantal leerlingen van de school) is vermeld.

	aantal	%
verlengde kleuterperiode	4	0,7
doublures	6	1,0
versnellers	4	0,7
verwijzing sbo	1	0,2
verwijzing so cluster 1:		
o slechtziend	-	-
o blind	-	-
verwijzing so cluster 2:		
o ESM	-	-
o slechthorend	-	-
o doof	-	-
verwijzing so cluster :		
o ZML	-	-
o LG	-	-
o LZK	-	-
o MG	-	-
verwijzing so cluster 4	-	-
terugplaatsing sbo	1	0,2
terugplaatsing so cluster 1	specificatie	-
terugplaatsing so cluster 2	specificatie	-
terugplaatsing so cluster 3	specificatie	-
terugplaatsing so cluster 4	specificatie	-
aantal leerlingen in sbo	12	1,9
aantal leerlingen in so cluster 1	-	-
aantal leerlingen in so cluster 2	-	-
aantal leerlingen in so cluster 3	-	-
aantal leerlingen in so cluster 4	-	-

Ondersteuningszwaarte

De onderstaande kengetallen betreffende zorgzwaarte worden gerapporteerd. Het betreft door een professional vastgestelde en/of geïndiceerde beperkingen en/of ondersteuningsbehoeften, uitgezonderd leerlingen met een eigen leerlijn en met een ontwikkelingsperspectief (peildatum 01-10-2013).

type ondersteuningszwaarte	aantal
rugzakken LGF	
arrangement cluster 1	
o slechtziend	-
o blind	-
arrangement cluster 2	
o ESM	6
o slechthorend	-
o doof	-
arrangement cluster 3	
o ZML	1
o LG	1
o LZK	-
o MG	-
arrangement cluster 4	
o geen specificatie	1
overzicht leerachterstanden	
o leerlingen ontwikkelingsperspectief	4

Deskundigheid

Onderstaande expertise is binnen de school beschikbaar en/of structureel aanwezig. Er wordt aangegeven óf de expertise aanwezig is en zo ja, of deze intern of extern beschikbaar is.

Expertise op	ja/nee	intern/extern		
gedragsbeperkingen	bij ja, nl.	Master SEN	Ja	Intern
lichamelijke beperkingen	bij ja, nl.		Nee	-
verstandelijke beperkingen	bij ja, nl.		Ja	Extern
slechtziend en blind	bij ja, nl.		Nee	-
slechthorend en doof	bij ja, nl.	Ervaring	Ja	intern
taal-/spraakbeperkingen	bij ja, nl.	Veel ervaring	Ja	Intern
dysfasie			Nee	-
dyslexie			Ja	Intern
dyscalculie			Nee	-
rekenexpert (didactische/organisatorische expertise voor extra ondersteuning)			Ja	Extern
taalspecialist (didactische/organisatorische expertise voor extra ondersteuning)			Ja	Intern
gedragsspecialist pedagogische/organisatorische expertise voor extra ondersteuning)			Ja	Intern
hoogbegaafdheid			Ja	Intern
sova-trainer			Ja	Intern
School Video Interactie Begeleider			Ja	Intern
anders, nl.				

Fysieke voorzieningen

De school beschikt over de volgende fysieke voorzieningen

Type voorziening	ja/nee
rolstoeltoegankelijkheid	Ja, partieel
time-out ruimte (altijd beschikbaar)	Nee
grotere lokalen (in relatie tot aantal leerlingen)	Nee
brede gangen (in relatie tot aantal leerlingen)	Nee
verzorgingsruimte	Ja
revalidatieruimte	Nee
ruimte	Nee
keuken (voor leerlingen)	Nee
zwembad	Nee
anders, nl.	

Organisatorische voorzieningen

De school beschikt over de volgende organisatorische voorzieningen

Type voorziening	ja/nee
hulpklas	Nee
plusklas	Ja
huiswerkklas	Nee
jrk-groep	Nee
crisisopvang	nee
anders, nl.	

Personeel

De onderstaande kengetallen betreffen de inzet van functies van belang voor de ondersteuning binnen de school. De verantwoording vindt plaats door vermelding van aantal minuten per leerling per jaar en betreft ook ingekocht personeel.

Inzet personeel

functie	aantal minuten per leerling/per week	
	benchmark	school
<i>intern personeel</i>		
interne begeleiding	3 min	4,5 min/ll
extra handen	6 min	remedial teaching 8,6 min/ll
		onderwijsassistent 6,0 min/ll
<i>extern personeel</i>		<u>aantal minuten per leerling per jaar</u>
orthopedagoog		18,75 min/ll
schoolmaatschappelijk werk		Afroep
logopedist		0